

Motion till riksdagen 2021/22:2358

av **Christer Nylander (L)**

Ett Selma Lagerlöf-initiativ för nya läroböcker i skolan

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett Selma Lagerlöf-initiativ för en särskild satsning på läroboken i skolan och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

”Det var en gång en pojke. Han var så där en fjorton år gammal, lång och ranglig och linhårig. Inte stort dugde han till: han hade mest av allt lust att sova och äta, och därnäst tyckte han om att ställa till odygd.” Så lyder inledningen av Selma Lagerlöfs bok Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige. Selma Lagerlöf var utbildad vid lärarinneseminarium och jobbade som lärare i tio år. Boken om Nils Holgersson skrevs för att tjäna som läsebok för folkskolorna. Boken kom ut 1906, det är alltså gått drygt 100 år sedan svensk skola fick sin mest uppmärksammade lärobok. Romanen blev storsäljare inte bara i Sverige, denna bok om Sveriges geografi översattes till 60 språk.

Läromedlet är viktigt för elevens resultat, men många elever får inte ordentliga läromedel. I dagens skola sätts läroboken alldeles för ofta på undantag. Kvaliteten mellan olika skolor och klassrum är stor. Ibland ersätts läroboken av bra digitala verktyg, ibland av mindre bra. Ibland får elever söndriga och inaktuella böcker, ibland är läromedlen av väldigt bra kvalitet och blir ett bra stöd i undervisningen.

Lusten att lära försämras av dåliga läromedel. Att få en bok som redan är nedklottad, där någon sida är lös eller där svaren på instuderingsfrågorna är ifyllda bidrar knappast till att bevara lusten att läsa och lära. Det är som så ofta de som har störst behov av skolan som drabbas hårdast när det saknas bra och aktuella läromedel. Bra läromedel underlättar också föräldrars möjligheter att engagera sig i barnens skolgång och är ett viktigt instrument för att underlätta för elevens, lärarens och föräldrarnas samarbete kring elevens lärande.

Selma Lagerlöfs Nils Holgerssons underbara resa, en av Sveriges genom tiderna mest populära romaner, var alltså ursprungligen en lärobok. Det var behovet av bättre läromedel som för drygt 100 år sedan fick Sveriges allmänna folkskollära förening att tillsätta en kommitté för att främja läroboken i skolan. Kommittén som bestod av Alfred Dalin, Fridtjuv Berg och Jöns Franzén, bad en av den tidens absolut mest uppmärksammade och omtyckta författare, Selma Lagerlöf, att skriva en ny läsebok. De kommande åren följde ytterligare läroböcker på detta initiativ, mest känd är kanske Verner von Heidenstams historiebok, svenskarna och deras hövdingar: berättelser för unga och gamla och Sven Hedins geografibok Från pol till pol.

Denna satsning och det engagemang som visades läroboksprojektet säger något om synen på skolan. Att några av den tidens främsta författare inbjuds till och accepterar att skriva läroböcker är en signal som liknar den att bygga riktigt fina byggnader för en av de viktigaste samhällsfunktionerna, skolan.

Som en följd av januariavtalet mellan Liberalerna, Centerpartiet och regeringen genomförs nu en bred lässatsning, läsdelegationens förslag omsätts i praktiken. Ett nästa steg i detta bör vara ett nytt Selma Lagerlöf-initiativ för att stärka läromedlen i skolan.

Selma Lagerlöf-initiativet bör innebära att en tävling utlyses där Sveriges främsta författare får möjlighet att tävla om att skriva nästa generations läroböcker i ett antal ämnen. Precis som initiativet för drygt hundra år sedan bör man se bredare än enbart en läsebok för ämnet svenska, bra inspirerande läseböcker bör finnas också i historia, geografi och flera andra skolämnen, såväl i förskolan, grundskolan och gymnasiet.

Regeringen bör avsätta resurser för detta Selma Lagerlöf-initiativ, men genomförandet bör ske i former som innebär armlängds avstånd från regering och riksdag. Lämplig instans för genomförandet kan exempelvis vara en akademi eller ett samarbetsorgan för lärarnas fackföreningar.

Christer Nylander (L)